

**ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
I-BC (ЗАОЧНИКИ)
Теми для самостійної роботи в міжсесійний період**

ТЕМА № 1

Структура наукової теорії. Теоретичні основи наукових досліджень

I. Мета, завдання, практична цінність курсу „Основи наукових досліджень”.

II. Науково - дослідницька діяльність.

1. У чому специфіка науково - дослідницької діяльності?
2. Охарактеризуйте поняття „наука”, „наукознавство”.

III. Основні поняття наукознавства.

1. Знання, пізнання.
2. Відносне, абсолютне знання.
3. Наукова ідея, гіпотеза, закон, судження.
4. Наукове дослідження.
5. Суб’єкти наукової діяльності.
6. Наукова комунікація.

Завдання

Законспектувати статтю

1. Бібліотека як один із засобів, що сприяють соціально-психологічній адаптації першокурсників // Вісник Книжкової палати, 2010. – № 3. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vkr/2010_3/V_3_10/st_12_10.pdf

Література

1. Афанасьєва О. Н. Лекції з основ наукових досліджень (ел.вигляд, 1 -316).
2. Довженко О.В. Основи наукових досліджень у галузі масової комунікації: навч. посібник. – Луганськ, 2009. – 122 с.
3. Кузнецов И. Н. Научное исследование: Методика проведения и оформление.— 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Издательско-торговая корпорация Дашков и К, 2006. — 460 с. (ел.вигляд, 1 -316).
4. Лудченко А.А. Основы научных исследований. – К, 2001. – 113 с.
5. Ніколаєнко С.М. Освіта і наука: Законодавчі та методологічні основи: Навчальний посібник. – К.: Політехніка, 2004. – 280с.
6. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень. – К.: Слово, 2003. - 240 с.
7. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 4-те вид., випр. I доп. – К.: Знання, 2004. – С.54-90. (кабінет 1-316).
8. Горбачук В.Т. Основи наукових досліджень. – Слов’янськ: СДПУ, 2003. – 88с.

9. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. - Вид. 2-е, доп. і перероб. – К.: Видавничий дім „Професіонал”, 2004. - 208 с. *(бібліотека Горького)*
10. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: посібник / А.С. Філіпенко – К.: Академвидав, 2004.- 208 с. *(бібліотека Горького)*

ТЕМА № 2
Загальна методологія наукової творчості

I. Методологія та методи наукового дослідження. Ідея, парадигми.

1. Методологія і методика дослідження. Методологічна основа. Функції методології.

2. Фундаментальна, або філософська, методологія. Діалектика.

3. Загальнонаукова методологія. Методи й принципи наукового дослідження.

4. Конкретнонаукова методологія.

II. Методи і техніка дослідження.

1. Використовування методів наукового пізнання.

2. Методи, що застосовуються на емпіричному та теоретичному рівнях досліджень.

3. Методи теоретичних досліджень.

4. Застосування логічних законів і правил.

Література

1. Афанасьєва О. Н. Лекції з основ наукових досліджень (ел.вигляд, 1 -316).
2. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К.: АБУ, 2002. – 480с.
3. Довженко О.В. Основи наукових досліджень у галузі масової комунікації: навч. посібник. – Луганськ, 2009. – 122 с.
4. Кузнецов И. Н. Научное исследование: Методика проведения и оформление.— 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Издательско-торговая корпорация Дашков и К, 2006. — 460 с. (ел.вигляд, 1 -316).
5. Лудченко А.А. Основы научных исследований. – К, 2001. – 113 с.
6. Різун В.В. Методи наукових досліджень у журналістикознавстві: Навч. посібник. – К., 2005. – 104с.
7. Стеченко Д.М. Методологія наукових досліджень: підручник / Д.М. Стеченко, О.С.Чмир.- 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 317 с.
8. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень. – К.: Слово, 2003. - 240 с.
9. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 4-те вид., випр. І доп. – К.: Знання, 2004. – С.54-90.
10. Михайлин І.Л. Журналістська освіта і наука: підручник / І.Л. Михайлин. – Суми: Університетська книга, 2009. – 336 с.

11. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. - Вид. 2-е, доп. і перероб. – К.: Видавничий дім „Професіонал”, 2004. - 208 с. (бібліотека Горького)
12. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: посібник / А.С. Філіпенко – К.: Академвидав, 2004.- 208 с. (бібліотека Горького)

Законспектувати:

1. Галич В.М. Олесь Гончар – Журналіст, публіцист, редактор: еволюція творчої майстерності: Монографія. – К.: Наук. думка, 2004. – С.66 – 76.
2. **Зражевська Н. І.** Методологія та методи дослідження медіакультури // Наукові записки Інституту журналістики // journalib.univ.kiev.ua. – Т. 40. – С.93
3. Іванов В.Ф. Проблема виділення одиниць дослідження при контент-аналізі // Наукові записки інституту журналістики. – Том 13. // journalib.univ.kiev.ua.
4. Федоренко О.Д. Контент-аналіз як метод дослідження впливу демінутивних формантів на емоційно-оцінне забарвлення газетних текстів (на матеріалі молодіжної преси) // Наукові записки інституту журналістики. – Том 13. // journalib.univ.kiev.ua.
5. Різун В. В., Скотникова Т. В. Моніторинг у системі методів журналістикознавства: основні засади // Українське журналістикознавство. – Вип. 7.
6. **В. Ф. Іванов** Принципи й умови контент-аналізу та вимоги до нього // Українське журналістикознавство. – Вип. 5 // journalib.univ.kiev.ua.

ТЕМА № 3

Курсова, дипломна, магістерська роботи: написання, оформлення, захист.

1. Курсова (дипломна) робота: загальна характеристика. Вимоги до дипломних робіт.
2. Послідовність виконання курсової (дипломної) роботи.
3. Підготовчий етап роботи над курсовою (дипломною) роботою.
4. Робота над текстом курсової (дипломної) роботи.
5. Заключний етап роботи над курсовою (дипломною) роботою.
6. Підготовка до захисту та захист курсової (дипломної) роботи.
7. Керівництво курсовою (дипломною) роботою та її рецензування.
8. Магістерська дисертація як кваліфікаційне дослідження. Структура магістерської роботи.

Типові помилки в написанні та оформленні

Література

1. Афанасьева О. Н. Лекції з основ наукових досліджень (ел.вигляд, 1 -316).
2. Довженко О.В. Основи наукових досліджень у галузі масової комунікації: навч. посібник. – Луганськ, 2009. – 122 с.
3. Кузнецов И. Н. Научное исследование: Методика проведения и оформление.— 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Издательско-торговая корпорация Дашков и К, 2006. — 460 с. (ел.вигляд, 1 -316).
4. Лудченко А.А. Основы научных исследований. – К, 2001. – 113 с.
5. Ніколаєнко С.М. Освіта і наука: Законодавчі та методологічні основи: Навчальний посібник. – К.: Політехніка, 2004. – 280с.
6. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень. – К.: Слово, 2003. - 240 с.
7. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 4-те вид., випр. I доп. – К.: Знання, 2004. – С.54-90. *(кабінет 1-316)*.
8. Эко У.Как написать дипломную работу. Гуманитарные науки: Учебно-методическое пособие / Пер. с ит. Е. Костюкович. —М.: Книжный дом «Университет», 2003. — 2 изд. — 240 с. (ел.вигляд, 1 -316).
9. Горбачук В.Т. Основи наукових досліджень. – Слов'янськ: СДПУ, 2003. – 88с.
10. Михайлин І.Л. Науково-дослідна робота студента з журналістики: Методичні матеріали для студентів із спеціальності „Журналістика”. – Харків, 2001. – 90с.
11. Михайлин І.Л. Журналістська освіта і наука: підручник / І.Л. Михайлин. – Суми: Університетська книга, 2009.
12. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. - Вид. 2-е, доп. і перероб. – К.: Видавничий дім „Професіонал”, 2004. - 208 с. *(бібліотека Горького)*
13. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: посібник / А.С. Філіпенко – К.: Академвидав, 2004.- 208 с. *(бібліотека Горького)*

ТЕМА № 4
Організація і проведення соціологічних досліджень

1. Поняття «соціологічне дослідження». Етапи соціологічного дослідження.
2. Розробка програми дослідження.
3. Характеристика окремих видів досліджень.
  - 3.1. Спостереження.
  - 3.2. Опитування.
  - 3.3. Експеримент.
4. Формування вибіркової сукупності.
5. Підготовка даних до обробки.
6. Методика обробки одержаної інформації.
  - 6.1. Ручна обробка інформації.
  - 6.2. Введення інформації в ЕОМ та її обробка.
7. Аналіз та інтерпретація одержаних даних.
8. Форми звітності про соціологічне дослідження.

Література

1. Довженко О.В. Основи наукових досліджень у галузі масової комунікації: навч. посібник. – Луганськ, 2009. – 122 с.
2. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. - Вид. 2-е, доп. і перероб. – К.: Видавничий дім „Професіонал”, 2004. - 208 с.
3. Ніколаєнко С.М. Освіта і наука: Законодавчі та методологічні основи: Навчальний посібник. – К.: Політехніка, 2004. – 280с.
4. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження: Курс лекцій. – К.: Наук. думка, 1996. – 231 с.
5. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень. – К.: Слово, 2003. - 240 с.
6. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 4-те вид., випр. І доп. – К.: Знання, 2004. – 307 с.

ТЕМА № 5

Підготовка публікацій, рефератів, доповідей.

1. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.
2. Мінімальна кількість та обсяг публікацій здобувача. Вимоги до публікацій.

Поняття «авторський, обліково-видавничий аркуш».

3. Наукова монографія.
4. Наукова стаття.
5. Тези наукової доповіді (повідомлення).
6. Методика підготовки та оформлення публікації.
7. Техніка написання тексту.
8. Реферат. Структура реферату.
9. Доповідь (повідомлення). Структура тексту доповіді.

Завдання: Представлення та аналіз статей із проблем теорії видавничої справи і редагування (за матеріалами публікацій у періодичних виданнях, у фахових наукових журналах «Наукові записки інституту журналістики», «Вісник Книжкової палати» і т.п.).

Література

1. Афанасьєва О. Н. Лекції з основ наукових досліджень (ел.вигляд, 1 -316).
2. Горбачук В.Т. Основи наукових досліджень. – Слов'янськ: СДПУ, 2003. – 88с.
3. Довженко О.В. Основи наукових досліджень у галузі масової комунікації: навч. посібник. – Луганськ, 2009. – 122 с.
4. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. - Вид. 2-е, доп. і перероб. – К.: Видавничий дім „Професіонал”, 2004. - 208 с. *(бібліотека Горького)*
5. Ніколасенко С.М. Освіта і наука: Законодавчі та методологічні основи: Навчальний посібник. – К.: Політехніка, 2004. – 280с.
6. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: посібник / А.С. Філіпенко – К.: Академвидав, 2004.- 208 с. *(бібліотека Горького)*
7. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень. – К.: Слово, 2003. - 240 с.
8. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 4-те вид., випр. І доп. – К.: Знання, 2004. – С.274-303.

ТЕМА № 6

Проблеми видавничої справи в новітній світовій науці

Законспектувати 1 статтю:

1. **Удовик В.** Роль молоді в представленні української науки у світовій мережі // Наукові праці національної бібліотеки Вернадського. – 2010. – № 27. – С.7
2. **Воскобойнікова-Гузєва О.** Академічні видання України в інтернет-просторі: реалії і перспективи // Наукові праці національної бібліотеки Вернадського. – 2010. – № 27. – С.14
3. **Халавка Ю., Бондарук О.** Мережеві ініціативи як ефективний засіб подолання кризових тенденцій української науки // Наукові праці національної бібліотеки Вернадського. – 2010. – № 27. – С.81
4. **Харитонов А.** Особенности социальных сетей как способа коммуникации ученых // Наукові праці національної бібліотеки Вернадського. – 2010. – № 27. – С.115
5. **Годованюк А., Пономаренко Г.** Забезпечення новизни наукових комунікацій засобами соціальних мереж // Наукові праці національної бібліотеки Вернадського. – 2010. – № 27. – С.129
6. **Індиченко Г.** Форми мотивації молодих учених: досвід Нідерландської Королівської академії наук та мистецтв // Наукові праці національної бібліотеки Вернадського. – 2010. – № 27. – С.291
7. **Кандзюба М.** Трансформація статусу науковця в умовах віртуалізації культури: культурологічний аспект // Наукові праці національної бібліотеки Вернадського. – 2010. – № 27. – С.341
8. **Степченко Л.** Молодь в інформаційному просторі: читання та новітні технології // Наукові праці національної бібліотеки Вернадського. – 2010. – № 27. – С.361-371.
9. **Брюховецький В.** **Магістеріум: обов'язків відбір, але й право на вибір** // Урок української, 2007, № 5, с.39-40.
10. Сопівник І. Науково-дослідницька робота студентів як складова їхньої професійної компетентності // Вісник Книжкової палати, 2009. – № 11. – С. 23.
11. Філіпова Л. Структура інформаційної системи: загальні методологічні підходи до наукових досліджень // Вісник Книжкової палати, 2009. – № 12. – С. 39.

Законспектувати 1 статтю:

1. **Марциняк Н.** Видавничий репертуар і книготоргівельний асортимент України // Вісник Книжкової палати, 2011. – № 7. – С. 31. http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VKP/2011_7/st11.pdf
2. **Теремко В.** Стратегічні виклики друкованої культури в електронну еру // Вісник Книжкової палати, 2011. – № 5.
3. **Теремко В.** Стратегічні випробування електронною книжністю // Вісник Книжкової палати, 2011. – № 4. – С. 10-14.
4. **Кваліметричний аналіз поліграфічного виконання дитячих видань українського книжкового ринку** // Вісник Книжкової палати, 2011. – № 2.
5. **АФОНІН О.** Проблеми, що хвилюють українських видавців і книгорозповсюджувачів // Вісник Книжкової палати, 2008. – № 10. – С. 3-5.
6. **КАЗАНЦЕВА В.** *Яка книга потрібна читачеві?* // Вісник Книжкової палати, 2008. – № 5. – С. 50.
7. **Любарщук Н., Різун** Вплив гарнітури шрифту на сприймання тексту // Наукові записки Інституту журналістики // journalib.univ.kiev.ua. – Т. 1.

ТЕМА № 7-8

Методика вивчення наукової, навчальної, навчально-методичної літератури

1. Бібліографічне розшукування.
2. Бібліографічні посібники та їх використання.
3. Державні бібліографічні покажчики:
  - Літопис книг
  - Літопис журнальних статей
  - Літопис газетних статей
  - Літопис образотворчих видань
  - Український реферативний журнал та ін.
4. Бібліографічні словники, персональні бібліографічні покажчики.
5. Енциклопедії та енциклопедичні словники.
6. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела.
7. Оформлення списку використаних джерел
8. Правила бібліографічного опису джерел.

Завдання (до 7 теми)

Законспектувати статті

1. **Женченко М. І.** Науково-допоміжна бібліографія в системі наукової комунікації: характеристика бібліографічних центрів та бібліографічної продукції // Наукові записки інституту журналістики. – Т.41. -2010. – С.203
2. Державний бібліографічний покажчик "Літопис журнальних статей" у системі соціальних комунікацій // Вісник Книжкової палати, 2010. – № 5. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vkp/2010_5/V_5_10/st_5_10.pdf
3. И. Котляров Новая методика оценки качества научных журналов // Вісник Книжкової палати, 2010. – № 3. – С.22
4. И. Котляров Показатели качества научного журнала // Вісник Книжкової палати, 2010. – № 2. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VKP/2010_2/V_2_10/st_3_10.pdf
5. Женченко М. Оформлення списків використаної літератури відповідно до вимог нових стандартів: спроба відповіді на проблемні питання // Вісник Книжкової палати, 2009. – № 6. – С. 19. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vkp/2009_6/index.htm
6. **Дзюбенко Г.** БІБЛІОГРАФІЯ ЯК ВИД ВТОРИННОЇ ІНФОРМАЦІЇ // Стиль і текст // journalib.univ.kiev.ua. – Випуск 1.

Завдання (до 8 теми)

Укладення списку літератури із проблем теорії видавничої справи і редагування (підручники, монографії, матеріали публікацій у періодичних виданнях, у фахових наукових журналах).

Література

1. Горбачук В.Т. Основи наукових досліджень. – Слов'янськ: СДПУ, 2003. – С.45-61.

2. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. - Вид. 2-е, доп. і перероб. – К.: Видавничий дім „Професіонал”, 2004. - 208 с.
3. Михайлин І.Л. Науково-дослідна робота студента з журналістики: Методичні матеріали для студентів із спеціальності „Журналістика”. – Харків, 2001. – 90с.
4. Михайлин І.Л. Журналістська освіта і наука: підручник / І.Л. Михайлин. – Суми: Університетська книга, 2009.
5. П’ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. – К.: Центр навч. літ-ри, 2003. – 116 с.
6. Романюк М. М. Загальна і спеціальна бібліографія: Навч. посібник для студентів „Видавнича справа та редагування”. – 2-е вид. – Львів: Світ, 2003. - 96 с.
7. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень. – К.: Слово, 2003. - 240 с.
8. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 4-те вид., випр. І доп. – К.: Знання, 2004.–307 с.
9. Эко У. Как написать дипломную работу. Гуманитарные науки: Учебно-методическое пособие / Пер. с ит. Е. Костюкович. —М.: Книжный дом «Университет», 2003. — 2 изд. — 240 с. (ел.вигляд, 1 -316).

ТЕМА № 9-10

Моделювання написання дипломної роботи

Вибрати тему наукового дослідження, здійснити підготовчий етап (пошук та опрацювання необхідних джерел, їх аналіз).

Тему обирати відповідно до власних зацікавлень. Тема має бути актуальною, оригінальною, науково значимою.

Основні структурні елементи:

- обґрунтування актуальності,
- мета і завдання дослідження,
- ступінь опрацювання теми / проблеми іншими науковцями,
- наукова новизна,
- джерельна база,
- хронологічні межі,
- об'єкт і предмет дослідження,
- методи дослідження,
- практичне і теоретичне значення дослідження,
- висновки.

Залучити цитати, ілюстрації, приклади з мас-медіа.

Укласти список літератури

Завершити роботу посиланнями на використані в тексті джерела.

Завдання: захистіть наукові положення моделі власного наукового дослідження.